

AKARYAKIT İSTASYONLARI TARAFINDAN VERİLEN FATURA DÜZENLEME SINIRINI AŞAN ÖKC FİŞLERİ GİDER YAZILABİLİR Mİ?

Ali YUNT *

ÖZ

Her yıl yapılan iş veya hizmetin belli bir tutarı aşması halinde (2015 yılı için 880,00-TL) fatura düzenlenmesi zorunluluğu getirilmiştir. Her yıl belirlenen tutarı aşmayan hallerde ise fatura veya fatura yerine geçen vesikalar düzenlenmesi mükelleflerin isteğine bırakılmıştır.

Ancak, akaryakıt istasyonları tarafından fatura düzenleme sınırını aşan tutarlarda ödeme kaydedici cihaz fişleri düzenlenmektedir. Akaryakıt istasyonları tarafından düzenlenen bu ÖKC fişlerinin gider yazılmasında bir sakınca bulunmakta mıdır?

68 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğ ile akaryakıt istasyonlarınca verilen fatura düzenleme sınırını aşan ödemece kaydedici cihaz fişlerinin üzerinde yazılı tutar ne olursa olsun fatura yerine geçen belge olarak kabul edileceği, ayrıca faturaya dönüştürülmesi istenmeyeceği ve yapılan incelemeler ve kontroller sırasında bu fişlerin gider belgesi olarak kabul edileceği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Fatura, ÖKC Fişi, Akaryakıt İstasyonları, Fatura Düzenleme Sınırı

1. GİRİŞ:

Türk Vergi Sisteminde genel olarak beyan esası benimsenmiştir. Mükellefler vergi kanunlarında belirtilen esaslara uygun olarak beyannamelerini vermekte ve bu beyanlar üzerinden vergi tarh ve tahakkuk ettirilmektedir. Mükelleflerin beyannamelerinde yer alan matrahlarında ise düzenledikleri fatura ve fatura yerine geçen vesikalarda yer alan tutarlar belirleyici olmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 229 ve devamı maddelerinde fatura ve fatura yerine geçen vesikalar ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır. Bu düzenlemelere göre her yıl yapılan iş veya hizmetin belli bir tutarı aşması halinde (2015 yılı için 880,00-TL) fatura düzenlenmesi zorunluluğu getirilmiştir. Her yıl belirlenen tutarı aşmayan hallerde ise fatura veya fatura yerine

* Vergi Müfettişi, Zonguldak Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı

geçen vesikalar düzenlenmesi mükelleflerin isteğine bırakılmıştır.

Ancak, akaryakıt istasyonları tarafından fatura düzenleme sınırını aşan tutarlarda ödeme kaydedici cihaz (ÖKC) fişleri düzenlenmektedir. Akaryakıt istasyonları tarafından düzenlenen bu ÖKC fişlerinin gider yazılmasında bir sakınca bulunmakta mıdır?

Bu makalemizde, akaryakıt istasyonları tarafından fatura düzenleme sınırını aşan tutarlarda düzenlenen ÖKC fişlerinin gider yazılıp yazılmayacağı irdelenmeye çalışılacaktır.

2. FATURA, FATURA KULLANMA MECBURİYETİ VE FATURA DÜZENLENME SINIRI

2.1. Fatura Kullanma Mecburiyeti

Fatura kullanma mecburiyeti, VUK'nun 232.maddesinde belirtilmiştir.

Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin (442 Sıra No.lu V.U.K Genel Tebliği ile 1.1.2015'den itibaren 880, -TL) geçmesi veya bedeli (442 Sıra No.lu V.U.K Genel Tebliği ile 1.1.2015'den itibaren 880, -TL) az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir.

Bu hükümde de belirtildiği üzere 2015 yılı için 880,00-TL'yi aşan satışlar için fatura düzenlemesi zorunludur.

2.2. Fatura Düzenleme Sınırı

Önceki bölümde fatura kullanma mecburiyeti olanlar ve belli tutarı aşan satışlar için fatura istenmese dahi fatura düzenlenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Fatura düzenleme sınırı her yıl VUK Genel Tebliği ile belirlenmektedir. Son beş yıla ait fatura düzenleme yada perakende satış fişi ve ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmesinde azami tutarlar aşağıda belirtildiği şekilde tebliğlerle düzenlenmiştir.

YIL	YASAL DAYANAĞI	TUTAR (-TL)
2011	402 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği	700
2012	411 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği	770
2013	422 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği	800
2014	432 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği	800
2015	442 Sıra No'lu VUK Genel Tebliği	880

3. ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ (ÖKC) FİŞİ

3.1. Kanuni Düzenleme

Ödeme kaydedici cihaz fişleri, perakende satış vesikası olarak VUK'nun 233.maddesinde belirtilmiştir.

Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışları ve yaptıkları işlerin bedelleri aşağıdaki vesikalardan herhangi biri ile tevsik olunur.

1. Perakende satış fişleri;
2. Makineli kasaların kayıt ruloları;
3. Giriş ve yolcu taşıma biletleri.

Perakende satış fişi; makineli kasaların kayıt ruloları ve biletlerde, işletme veya mükellefin adı, düzenlenme tarihi ve alınan paranın miktarı gösterilir.

Perakende satış fişi ile giriş ve yolcu taşıma biletleri seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir. Bu fiş ve biletler kopyalı iki nüsha olarak tanzim edilir ve bir nüshası müşteriye verilir. Makineli kasa kullanıp da müşteriye fiş (makineli kasanın önceki fıkrada belirtilen malumatı ihtiva eden fişi) verilmesi halinde, perakende satış fişi tanzimi ve müşteriye verilmesi mecburidir.

3.2. Akaryakıt İstasyonlarınca Verilen Ödeme Kaydedici Cihaz Fişleri

Maliye Bakanlığı, 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanununun 10 uncu maddesi ile verilen yetkiye istinaden yayımlanan 58 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliği yayınlamıştır. Bu tebliğle; taşıtlara perakende olarak (LPG, doğalgaz ve benzerleri de dahil) akaryakıt satışı yapan (akaryakıt istasyonu işletmeciliği faaliyetinde bulunan) birinci ve ikinci sınıf tacirlerin, işletmelerindeki akaryakıt pompalarının ödeme kaydedici cihazlara bağlanması zorunlu kılınmıştır. Bu zorunluluk akaryakıt istasyonlarının bulunduğu yer ve akaryakıt satışları toplamına göre belli bir süreye başlanmıştır.

58 Sıra Numaralı Genel Tebliğin 1/d bölümünde; “*Mükelleflerin ticari, ziraai ve mesleki faaliyetleriyle ilgili olarak satın aldıkları akaryakıt bedeli karşılığında, yukarıda belirtildiği şekilde düzenlenecek ödeme kaydedici cihaz fişlerinin, gider belgesi olarak kabul edilmesi, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257 nci maddesi ile Bakanlığımıza tanınan yetkiye dayanılarak uygun görülmüştür. Ancak, fatura düzenleme mecburiyetini belirleyen kanuni haddi aşan satışlarda, fatura düzenlenmesi gerekmektedir.*” şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre; **akaryakıt istasyonlarınca usulüne uygun olarak düzenlenen ödeme kaydedici cihaz fişlerinin, gider belgesi olarak kabul edilmesi, ancak fatura düzenleme sınırını aşan satışlarda ise fatura düzenlenmesi gerektiği** belirtilmiştir.

3.3. Akaryakıt İstasyonlarınca Verilen Fatura Düzenleme Sınırını Aşan Ödeme Kaydedici Cihaz Fişlerinin Gider Yazılması

Ödeme kaydedici cihaz fişlerinin gider belgesi olarak kabul edilmesi, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257 nci maddesi ile Maliye Bakanlığına tanınan yetkiye istinaden uygun görüldüğü 58 Sıra Numaralı Genel Tebliği ile açıklanmıştır.

Ancak, akaryakıt pompalarının ödeme kaydedici cihazlara bağlanması ile ilgili uygulamanın başlamasıyla birlikte Maliye Bakanlığına intikal eden olaylardan, pompalara bağlı ödeme kaydedici cihazlar kullanılmak suretiyle yapılan akaryakıt satışlarında ödeme kaydedici cihazlardan otomatik olarak çıkan fişlerin gider belgesi olarak kullanılmasında tereddüte düşüldüğü, söz konusu fişler alınmakla beraber satış tutarının fatura düzenleme haddini aşmamasına rağmen araç sahip veya sürücülerinin ödeme kaydedici cihaz fişi

yerine fatura verilmesinde ısrar ettikleri, bu durumun istasyon işletmelerinde mükerrer belge düzenlenmesi nedeniyle muhasebe kayıtlarının yapılmasında ve iptal edilen belgelerin istendiğinde ibraz edilmek üzere muhafazasında ilave iş yükü getirdiği ve zaman kaybına neden olduğu anlaşılması üzerine, uygulama birliğini sağlamak amacıyla 68 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğ yayımlanmıştır.

Bu Genel Tebliğin Akaryakıt Pompalarına Bağlı Ödeme Kaydedici Cihazlar Kullanılarak Verilen Fişlerin Fatura Yerine Geçen Belge Olarak Kabul Edilmesi başlıklı 1. bölümünde; *“Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257 nci maddesinin 1 numaralı bendinde; Mükellef ve meslek grupları itibariyle muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye, bunlarda değişiklik yapmaya; ...”*, 3 numaralı bendinde ise *“Tutulması ve düzenlenmesi zorunlu defter, kayıt ve belgelerin mikro film, mikro fiş veya elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması veya bu kayıt ortamlarında saklanması hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye, ...”* Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hükümleri bulunmaktadır.

Anılan hükümlerle Maliye Bakanlığına tanınan yetkiye dayanılarak, akaryakıt pompalarının bağlı olduğu ödeme kaydedici cihazlar kullanılmak suretiyle otomatik olarak düzenlenen fişlerin, fatura düzenleme tutarının (2006 yılı için 520,00 YTL) **altında veya üstünde olsa dahi “fatura yerine geçen belge”** olarak kabul edilmesi ve bu şekilde belgelenen satışlar dolayısıyla nihai tüketiciler veya vergi mükelleflerince yapılan fatura düzenleme taleplerinin dikkate alınmaması uygun görülmüştür.

Buna göre, nihai tüketicilerin tüketim amacıyla, mükellef olanların ise ticari, zirai ve mesleki faaliyetleriyle ilgili olarak satın aldıkları akaryakıt karşılığında düzenlenecek (üzerinde **“TAŞIT VEYA MÜŞTERİ TANIMA SİSTEMİ FATURAYA DÖNÜŞTÜRÜLECEK”** ibaresi bulunanlar hariç) söz konusu ödeme kaydedici cihaz fişleri, üzerinde yazılı tutar ne olursa olsun fatura yerine geçen belge olarak kabul edilecek, ayrıca faturaya dönüştürülmesi istenmeyecek ve yapılan incelemeler ve kontroller sırasında bu fişleri gider belgesi olarak kullananlardan fatura ibrazı talep edilmeyecektir.” şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir.

Bu düzenlemeler çerçevesinde, akaryakıt istasyonlarınca verilen fatura düzenleme sınırını aşan ödeme kaydedici cihaz fişlerinin üzerinde yazılı tutar ne olursa olsun fatura yerine geçen belge olarak kabul edileceği, ayrıca faturaya dönüştürülmesi istenmeyeceği ve yapılan incelemeler ve kontroller sırasında bu fişlerin gider belgesi olarak kabul edileceği belirlenmiştir.

Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından 14.04.2014 tarihinde verilen 95462982-105[VUK.ÖZLG-13-11]-110 sayılı “ Akaryakıt satışlarının faturaya dönüştürülmesi ve muhasebe kayıtları hk.” özelgede; “ Şirketinizce akaryakıt satışlarınız karşılığında pompalara bağlı ödeme kaydedici cihazlardan çıkan ve müşterilere verilen fişlerin (68 Seri No.lu Genel Tebliğin 2. bölümünde belirtilen haller dışında) müşterilerin isteğine binaen faturaya dönüştürülmemesi ve bu yöndeki fatura taleplerinin dikkate alınmaması ve muhasebe kayıtlarını da ödeme kaydedici cihazlardan alınan “Z” raporlarına göre yapılması gerekmektedir.” şeklinde yer almıştır.

3.4. Fatura Düzenleme Sınırını Aşan Ödeme Kaydedici Cihaz Fişlerinin Ba- Bs Formlarında Bildirilmesi:

396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 1.2.1 bölümündeki açıklamalara göre, bildirim mecburiyeti bulunan mükelleflerce, belirlenen hadler çerçevesinde yapılan her türlü mal ve/veya hizmet alış ve satışları, bunlara ilişkin belgenin türüne (Fatura, irsaliyeli fatura, serbest meslek makbuzu, müstahsil makbuzu, gider pusulası, akaryakıt pompalarına bağlı ödeme kaydedici cihaz fişi, sigorta komisyon gider belgesi ve yolcu bileti gibi) bakılmaksızın Ba-Bs bildirim formlarına dahil edilecektir.

Ayrıca, 396 Sıra No.lu Genel Tebliğe göre; akaryakıt satışı yapan mükellefler tarafından bir kişi veya kuruma akaryakıt pompalarına bağlı ödeme kaydedici cihaz fişi ile yapılan satışlarda, ödeme kaydedici cihaz fişinin faturaya dönüştürülmesi durumunda düzenlenen fatura veya faturalar yukarıda belirtilen haddi aşarsa bu satışlar Form Bs ile bildirilecektir.

Diğer taraftan, bir kişi veya kuruma yapılan akaryakıt satışlarında ödeme kaydedici cihaz fişlerinin faturaya dönüştürülmemesi durumunda ise bu belgelerde mükellefe ait adı, soyadı, unvanı ve T.C. Kimlik Numarası/Vergi Kimlik Numarası bilgileri yer almadığından tebliğde belirlenen haddin aşılp aşılmadığının tespiti de mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle söz konusu satışlara ait belgeler Bs formu ile bildirilmeyecektir.

Akaryakıt istasyonlarından ödeme kaydedici cihaz fişi ile yapılan alımların 396 Sıra Nolu Genel Tebliğde belirlenen haddi aşması halinde Ba bildirim formu ile bildirileceği tabiidir.

Bu açıklamalar çerçevesinde; akaryakıt istasyonlarının ödeme kaydedici cihaz fişini faturaya dönüştürmemeleri halinde bu belgelerde mükellefe ait adı, soyadı, unvanı ve T.C. Kimlik Numarası/Vergi Kimlik Numarası bilgileri yer almadığından Bs formu ile bildiril yapılmasına gerek yoktur. Ancak, akaryakıt alımı yapan mükelleflerin şu anda yürürlükte olan 5.000-TL'lik haddin aşılması halinde ödeme kaydedici cihaz fişi ile yaptıkları akaryakıt alımlarını Ba bildirim formu ile bildirmeleri zorunludur.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğine 07.04.2010 tarihinde verilen 031656 sayılı görüş yazısında ve Denizli Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından 03.08.2010 tarihinde verilen B.07.1.GİB.4.20.15.02-vuk-mukteza 8-67 sayılı “Akaryakıt pompalarından alınan Ö.K.C. Fişlerinin Ba-Bs formlarında bildirilmesi hk.” özelgede de yukarıda belirttiğimiz şekilde görüş bildirilmiştir.

4. SONUÇ:

Akaryakıt istasyonları tarafından fatura düzenleme sınırını aşan tutarlarda ÖKC fişleri düzenlendiği ve bu düzenlenen ÖKC fişlerinin 68 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliği uyarınca fatura yerine geçen belge olduğu kabul edilmiştir.

ÖKC fişleri fatura yerine geçen belge olarak kabul edildiğinden, yapılan incelemeler ve kontroller sırasında bu fişlerin gider belgesi olarak kabul edileceği 68 Seri Numaralı Genel Tebliğ ile hükme bağlanmıştır.

Mükelleflerin gönül rahatlığı ile fatura düzenleme sınırını aşan akaryakıt istasyonları tarafından verilen ÖKC fişlerini almaları ve gider olarak kaydetmelerinde hiçbir sakınca bulunmamaktadır.

Ayrıca, mükelleflerin akaryakıt istasyonlarından ÖKC fişi ile yaptıkları alımların 396 Sıra Nolu Genel Tebliğde belirlenen haddi (Yürürlükte olan rakam 5.000-TL) aşması halinde Ba bildirim formu ile bildirileceğini unutmamaları gerekir.

KAYNAKÇA

Maliye Bakanlığı (04.02.2010). **396 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**. Ankara : Resmi Gazete (27483 Sayılı)

Maliye Bakanlığı (07.09.2006). **68 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğ**. Ankara : Resmi Gazete (26282 Sayılı).

Maliye Bakanlığı (26.12.2011). **411 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**. Ankara : Resmi Gazete (28154 Sayılı)

Maliye Bakanlığı (29.12.2010) **402 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**. Ankara : Resmi Gazete (27800 Sayılı 6. Mükerrer).

Maliye Bakanlığı (30.11.2003) **58 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğ**. Ankara : Resmi Gazete (25302 Sayılı).

Maliye Bakanlığı (30.12.2013) **432 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**. Ankara : Resmi Gazete (28867 Sayılı 1. Mükerrer).

Maliye Bakanlığı (30.12.2014). **442 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**. Ankara : Resmi Gazete (29221 Sayılı).

Maliye Bakanlığı (31.12.2012). **422 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**, Ankara : Resmi Gazete (28514 Sayılı 4. Mükerrer)

T.C. Yasalar (10.01.1961). **213 sayılı Vergi Usul Kanunu**. Ankara : Resmi Gazete (10703 Sayılı)

T.C. Yasalar (15.12.1984) **3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun**. Ankara : Resmi Gazete (18606 Sayılı)